

หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ
การประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองพร้อมแผนพัฒนาการจัดการศึกษาให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปีการศึกษา และกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษา เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาอาชีวศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอ นโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับ ที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของภาครัฐและเอกชน การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษา โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ จึงได้จัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ และนำไปสู่การปรับปรุง พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา มีสาระสำคัญประกอบด้วย เจตนารมณ์และสาระสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา หน้าที่และความรับผิดชอบในการประกันคุณภาพการศึกษาในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับกระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล และสถานศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษา

การจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอาชีวศึกษาได้รับคำแนะนำจากผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

คำชี้แจง

หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา จัดทำขึ้นตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีสาระสำคัญประกอบด้วย ๓ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ การประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย ๑) ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ๒) กรอบแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ และ ๓) หน้าที่และความรับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาแต่ละระดับ ส่วนที่ ๒ มาตรฐานการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ๑) กรอบแนวคิดการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา ๒) กระบวนการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา และ ๓) มาตรฐานการอาชีวศึกษา ได้แก่ มาตรฐานที่ ๑ ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ ๒ ด้านการจัดการอาชีวศึกษา และมาตรฐานที่ ๓ ด้านสังคมแห่งการเรียนรู้ และส่วนที่ ๓ การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย ๑) ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ๒) หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ๓) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ๔) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ๕) การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ๖) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ๗) การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ๘) การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษามีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สามารถนำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อใช้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ผลการจัดการศึกษาบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา และการจัดการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชน

สารบัญ

หน้า

คำชี้แจง

คำนำ

สารบัญ

สารบัญภาพ

ส่วนที่ ๑ การประกันคุณภาพการศึกษา

๑.๑ ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา	๑
๑.๒ กรอบแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎหมายกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑	๒
๑.๓ หน้าที่และความรับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษา ของหน่วยงานแต่ละระดับและประเภทการศึกษา	๓

ส่วนที่ ๒ มาตรฐานการอาชีวศึกษา

๒.๑ การกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา	๖
๒.๒ กรอบแนวคิดการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา	๗
๒.๓ กระบวนการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา	๘
๒.๔ มาตรฐานการอาชีวศึกษา	๙
มาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์	๙
มาตรฐานที่ ๒ การจัดการอาชีวศึกษา	๑๐
มาตรฐานที่ ๓ การสร้างสังคมแห่งความรู้	๑๑

ส่วนที่ ๓ หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

๓.๑ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	๑๒
๓.๒ หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	๑๔
๓.๓ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	๑๕
๓.๔ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	๑๘
๓.๕ การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	๒๒
๓.๖ การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	๒๒
๓.๗ การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	๒๓
๓.๘ การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	๒๕

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑.๑ แสดงกรอบแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎหมายกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑	๒
ภาพที่ ๑.๒ แสดงหน้าที่และความรับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษา ของหน่วยงานแต่ละระดับและประเภทการศึกษา	๔
ภาพที่ ๒.๑ แสดงกรอบแนวคิดในการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา	๗
ภาพที่ ๒.๒ แสดงกระบวนการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา	๘
ภาพที่ ๓.๑ แสดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	๑๓
ภาพที่ ๓.๒ แสดงกรอบแนวคิดในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	๑๖
ภาพที่ ๓.๓ แสดงกระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	๑๗
ภาพที่ ๓.๔ แสดงกรอบแนวคิดในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	๑๘
ภาพที่ ๓.๕ แสดงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	๑๙
ภาพที่ ๓.๖ แสดงความสัมพันธ์ของการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษากับการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา	๒๔
ภาพที่ ๓.๗ แสดงกระบวนการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	๒๖

ส่วนที่ ๑

การประกันคุณภาพการศึกษา

๑.๑ ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

อุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษา ได้ระบุสาระสำคัญไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติว่า การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างวิถีการเรียนรู้ของไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคม บูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีตั้งแต่ในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นพลเมืองที่ดีตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคมในการจัดการศึกษา ได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ สามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่า การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาชีวิตและสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองและพึ่งกันเองได้ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ

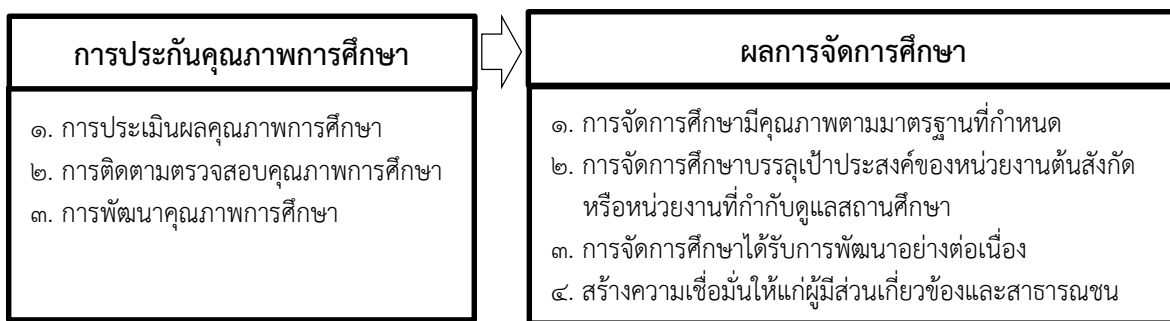
การประกันคุณภาพการศึกษา มีความสำคัญซึ่งระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในหมวด ๖ ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ สรุปความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาได้ดังนี้

๑. ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ
๒. ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
๓. การประกันคุณภาพการศึกษาส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง
๔. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก
๕. การประกันคุณภาพการศึกษาสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๑.๒ กรอบแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ การประกันคุณภาพการศึกษา หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับและประเภท การศึกษา โดยมีกลไกในการควบคุมตรวจสอบระบบบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนา และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้น สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล เพื่อให้การดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษา เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

จากสาระสำคัญของกฎกระทรวงดังกล่าว สามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังภาพที่ ๑.๑

ภาพที่ ๑.๑ แสดงกรอบแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

กรอบแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพการศึกษากับผลการจัดการศึกษา ได้แก่ การประเมินผล คุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา ได้แก่ การจัดการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด การจัดการศึกษาบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา การจัดการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชน

๑.๓ หน้าที่และความรับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานแต่ละระดับและประเภทการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในหมวด ๕ ส่วนที่ ๑ การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ มาตรา ๓๑ ระบุไว้ว่า กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบและประเมินผล การจัดการศึกษา และสาระสำคัญในมาตรา ๓๔ ระบุไว้ว่า หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานการศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ

กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองพร้อมแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปีการศึกษา

เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษา เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เมื่อได้รับรายงานการประเมินตนเองพร้อมแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองพร้อมแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาดังกล่าว และประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการให้มีการประเมินผลและติดตามตรวจสอบซึ่งรวบรวมได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษาแห่งนั้นให้แก่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอก

จากสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ สามารถกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับกระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล และสถานศึกษา ได้ดังภาพที่ ๑.๒

ภาพที่ ๑.๒ แสดงหน้าที่และความรับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานแต่ละระดับและประเภทการศึกษา

เมื่อพิจารณาถึงหน้าที่และความรับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ที่สำคัญ คือ การกำหนดนโยบายด้านการศึกษา การจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ การออกกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา การประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา และการตีความและวินิจฉัยปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล มีหน้าที่ที่สำคัญ คือ การกำหนดนโยบายด้านการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด การกำหนดมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา การกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา การศึกษา วิเคราะห์ รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาและการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษา เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองพร้อมแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และประเด็นที่ต้องการให้มีการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบไปยังสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) การติดตามผลการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

สถานศึกษา มีหน้าที่สำคัญ คือ การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ บรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา การจัดการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชน

ส่วนที่ ๒

มาตรฐานการอาชีวศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในหมวด ๕ ส่วนที่ ๑ การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ มาตรา ๓๔ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๗ ระบุไว้ว่า ให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล มีหน้าที่ ศึกษา วิเคราะห์ รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาและให้คำปรึกษาช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษาเพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองพร้อมแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและประเด็นที่ต้องการให้มีการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบไปยังสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) และติดตามผลการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

จากสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาอาชีวศึกษา มีหน้าที่ในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาที่สำคัญยิ่ง ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการศึกษาในการประกาศใช้ เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาใช้เป็นมาตรฐานกลางในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

๒.๑ การกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา

การกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา มีความสำคัญยิ่งในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓ กำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่ง จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด เป็นองค์ประกอบแรกในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษามีวัตถุประสงค์ ดังนี้

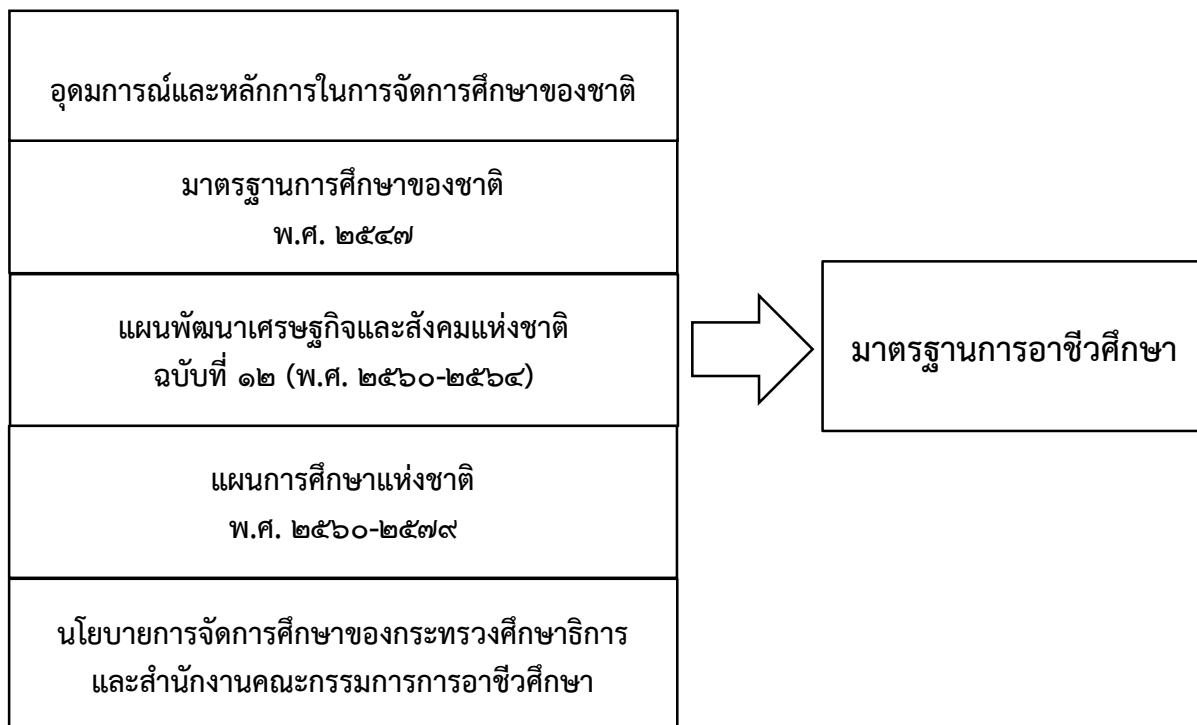
๒.๑.๑ เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นมาตรฐานกลางในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๒.๑.๒ เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบการประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

๒.๑.๓ เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

๒.๒ กรอบแนวคิดการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา

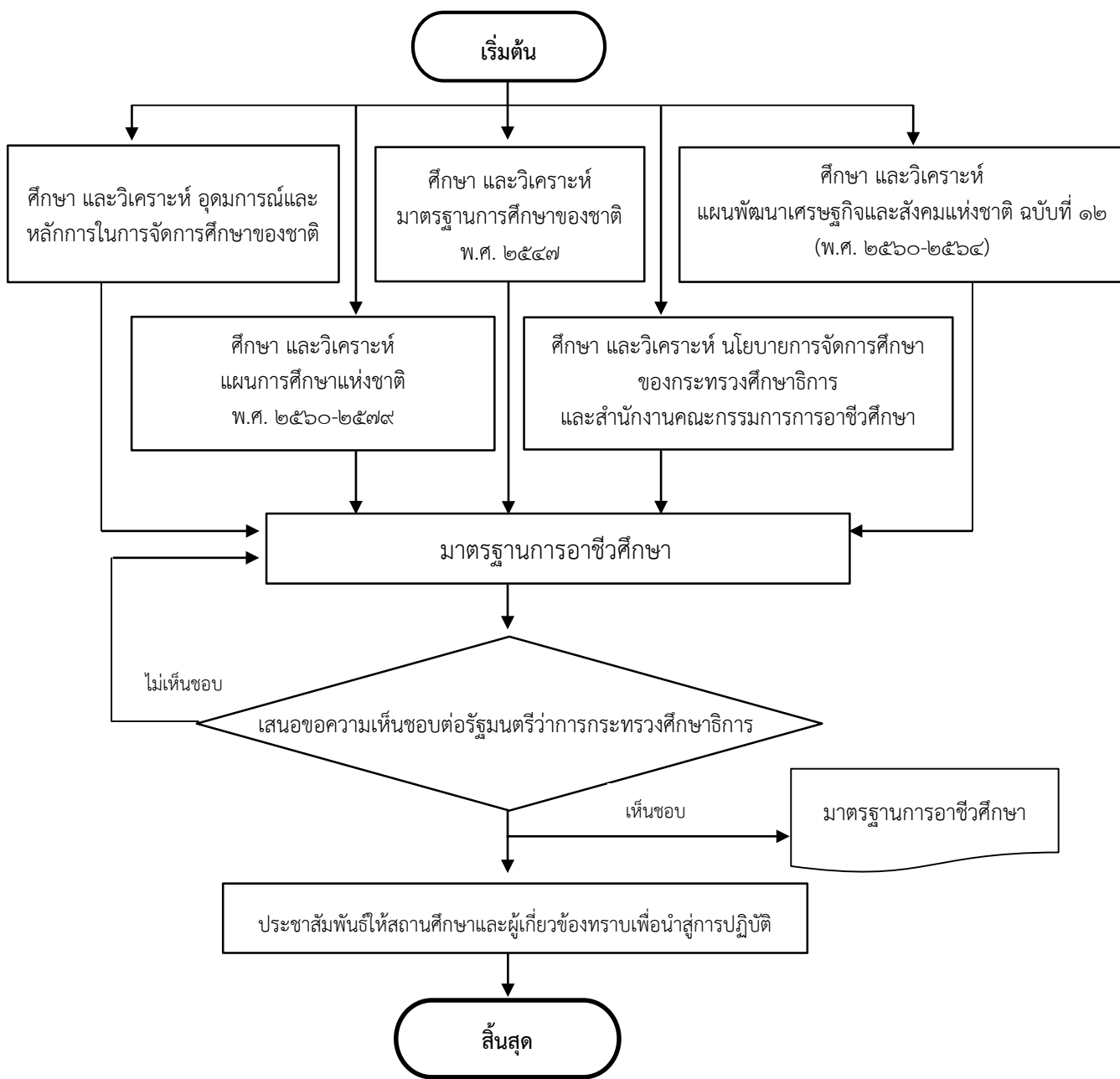
การกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา สามารถทำได้โดยการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ อุดมการณ์และหลักการในการจัดการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ และนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งสามารถนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา ดังแสดงในภาพที่ ๒.๑

ภาพที่ ๒.๑ แสดงกรอบแนวคิดในการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา

จากกรอบแนวคิดในการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของอุดมการณ์และหลักการในการจัดการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ และนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากับมาตรฐานการอาชีวศึกษา

๒.๓ กระบวนการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา

ภาพที่ ๒.๒ แสดงกระบวนการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา

จากกระบวนการกำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา แสดงให้เห็นถึงวิธีการในการดำเนินการจัดทำในแต่ละขั้นตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ อุดมการณ์และหลักการในการจัดการศึกษาของชาติ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม, กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ และนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อนำผลการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ มากำหนดมาตรฐานการอาชีวศึกษา

ขั้นตอนที่ ๒ เสนอมาตรฐานการอาชีวศึกษาที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ต่อ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบลงนามและประกาศใช้

ขั้นตอนที่ ๓ ประชาสัมพันธ์ให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง เพื่อนำสู่การปฏิบัติ

๒.๔ มาตรฐานการอาชีวศึกษา

จากสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๔ วรรคสอง และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๗ กำหนดให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดทำมาตรฐานการอาชีวศึกษาที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ ประกอบกับกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓ กำหนดให้สถานศึกษาจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด คณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงได้จัดทำมาตรฐานการอาชีวศึกษา เพื่อใช้ในการจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และการฝึกอบรมวิชาชีพ

มาตรฐานการอาชีวศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน ๙ ประเด็นการประเมิน ดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์

การจัดการอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีความรู้ มีทักษะและการประยุกต์ใช้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา และมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน ดังนี้

๑.๑ ด้านความรู้

ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ตามหลักการ ทฤษฎี และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียน หรือทำงาน โดยเน้นความรู้เชิงทฤษฎี และหรือข้อเท็จจริง เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา

๑.๒ ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้

ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ทักษะวิชาชีพ และทักษะชีวิตเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา สามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีสุขภาวะที่ดี

๑.๓ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่ดี ภูมิใจและรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสาธารณะ และมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ ๒ การจัดการอาชีวศึกษา

สถานศึกษามีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาและจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนด ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำเร็จในการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน ดังนี้

๒.๑ ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา

สถานศึกษาใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สถานประกอบการ ตลาดแรงงาน มีการปรับปรุงรายวิชาเดิม หรือกำหนดรายวิชาใหม่ หรือกลุ่มวิชาเพิ่มเติมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความต้องการของตลาดแรงงาน โดยความร่วมมือกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา

สถานศึกษามีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาและมีจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เพื่อเป็นผู้พร้อมทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรมและความเข้มแข็งทางวิชาการและวิชาชีพ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทั้งวัยเรียนและวัยทำงาน ตามหลักสูตร มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา แต่ละระดับการศึกษา ตามระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนของแต่ละหลักสูตร ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ดูแลให้ครูจัดการเรียนการสอนรายวิชาให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์

๒.๓ ด้านการบริหารจัดการ

สถานศึกษาบริหารจัดการบุคลากร สภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ศูนย์วิทยบริการ สื่อ แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ครุภัณฑ์ และงบประมาณของสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ

๒.๔ ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

สถานศึกษามีความสำเร็จในการดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามนโยบายสำคัญที่หน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามอบหมาย โดยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน รวมทั้งการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน

มาตรฐานที่ ๓ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

สถานศึกษาร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย ประกอบด้วยประเด็นการประเมิน ดังนี้

๓.๑ ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

สถานศึกษามีการสร้างความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศในการจัดการศึกษา การจัดทรัพยากรทางการศึกษา กระบวนการเรียนรู้ การบริการทางวิชาการและวิชาชีพ โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาผู้เรียนและคนในชุมชนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

๓.๒ ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย

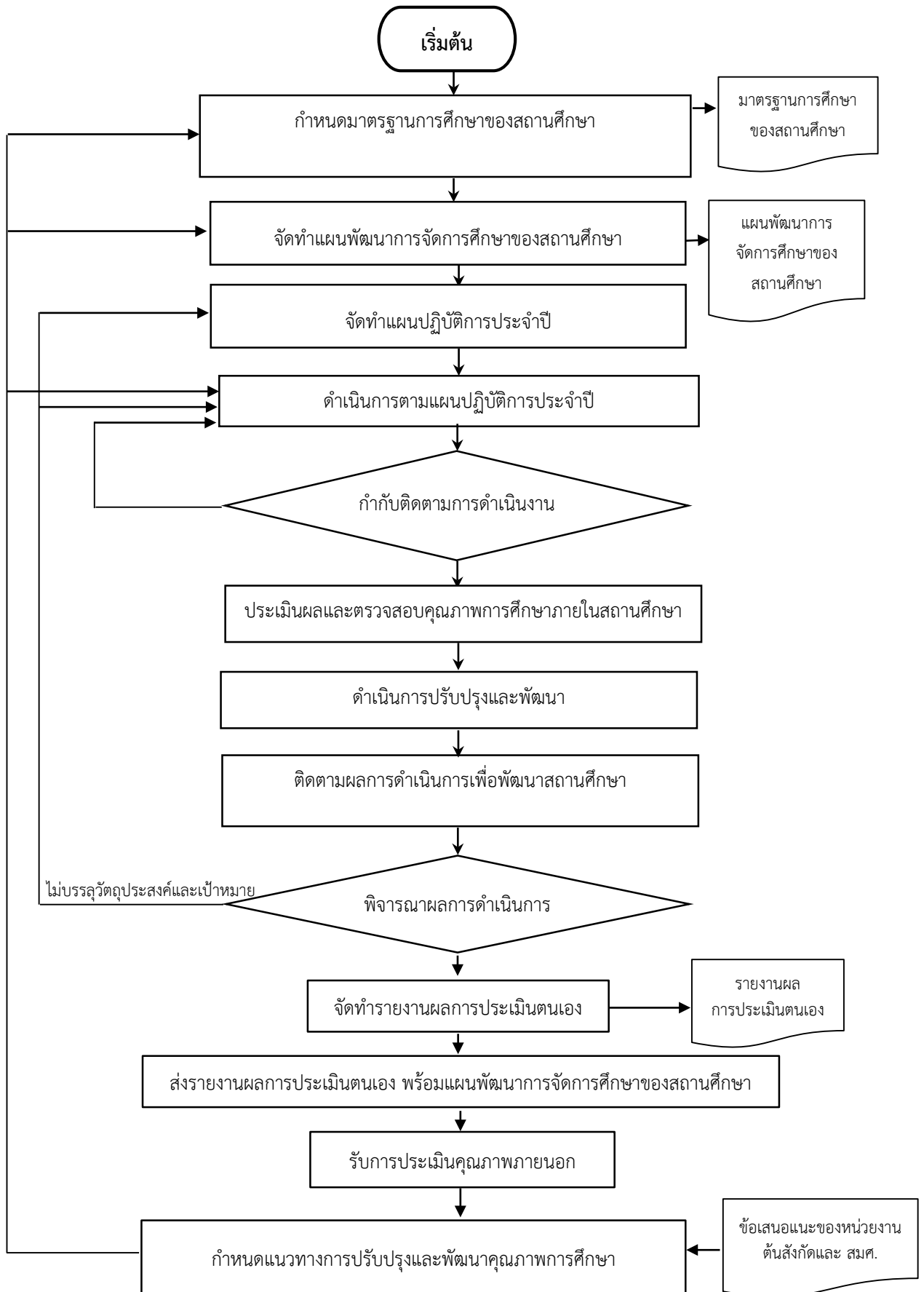
สถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย โดยผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน หรือร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์ และเผยแพร่สู่สาธารณชน

ส่วนที่ ๓

หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

๓.๑ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓ กำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองพร้อมแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปีการศึกษา ซึ่งสามารถแสดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ได้ดังภาพที่ ๓.๑

ภาพที่ ๓.๑ แสดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้

๑. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา
๒. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา
๓. จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีแต่ละปีให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
๔. ดำเนินการตามแผนงาน โครงการในช่วงเวลาที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี
๕. กำกับติดตามการปฏิบัติงานตามแผนงาน โครงการในช่วงเวลาที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี
๖. ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
๗. นำผลจากการประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษามาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา
๘. ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา หากไม่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ อาจต้องพิจารณาปรับปรุงแผนปฏิบัติการประจำปีหรือปรับปรุงการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีตามความจำเป็นและเหมาะสม
๙. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเมื่อสิ้นปีการศึกษาเป็นประจำทุกปี
๑๐. ส่งรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) พร้อมแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปีการศึกษา
๑๑. รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ตามช่วงเวลาที่กำหนด
๑๒. นำข้อเสนอแนะจากการวิเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา และข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มากำหนดแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยอาจต้องพิจารณาปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี รวมทั้งการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปีตามความจำเป็นและเหมาะสม

๓.๒ หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

๓.๒.๑ หลักเกณฑ์

ให้สถานศึกษาจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด

๓.๒.๒ แนวปฏิบัติ

ให้สถานศึกษาดำเนินการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ดังนี้

๑) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด และอาจเพิ่มมาตรฐานการศึกษาหรือประเด็นการประเมินได้ตามบริบทของสถานศึกษา เพื่อใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

๒) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

๓) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา และดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปี โดยมีการกำกับติดตามผลการดำเนินการตามแผน

๔) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง และการจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองพร้อมแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา

๕) กำหนดแนวทางการติดตามผลการดำเนินการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำรายงานประจำปี

๓.๓ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีความสำคัญในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓ กำหนดให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยระบุให้การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบแรกในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

๓.๓.๑ ความสำคัญของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีความสำคัญต่อระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ดังนี้

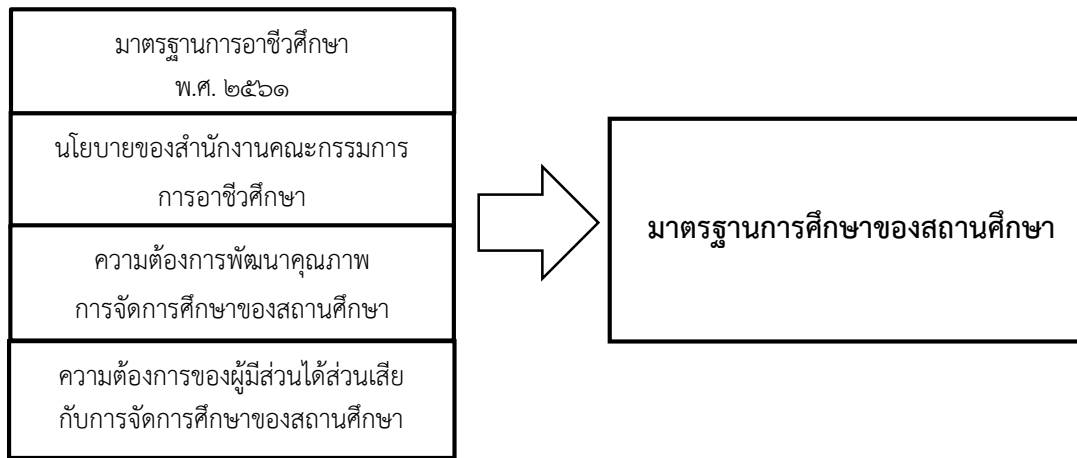
๑) เป็นกรอบในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาทั้งในระดับชาติ ระดับหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา ระดับสถานศึกษา และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๒) เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๓) เป็นกรอบในการจัดทำเครื่องมือเพื่อประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษา

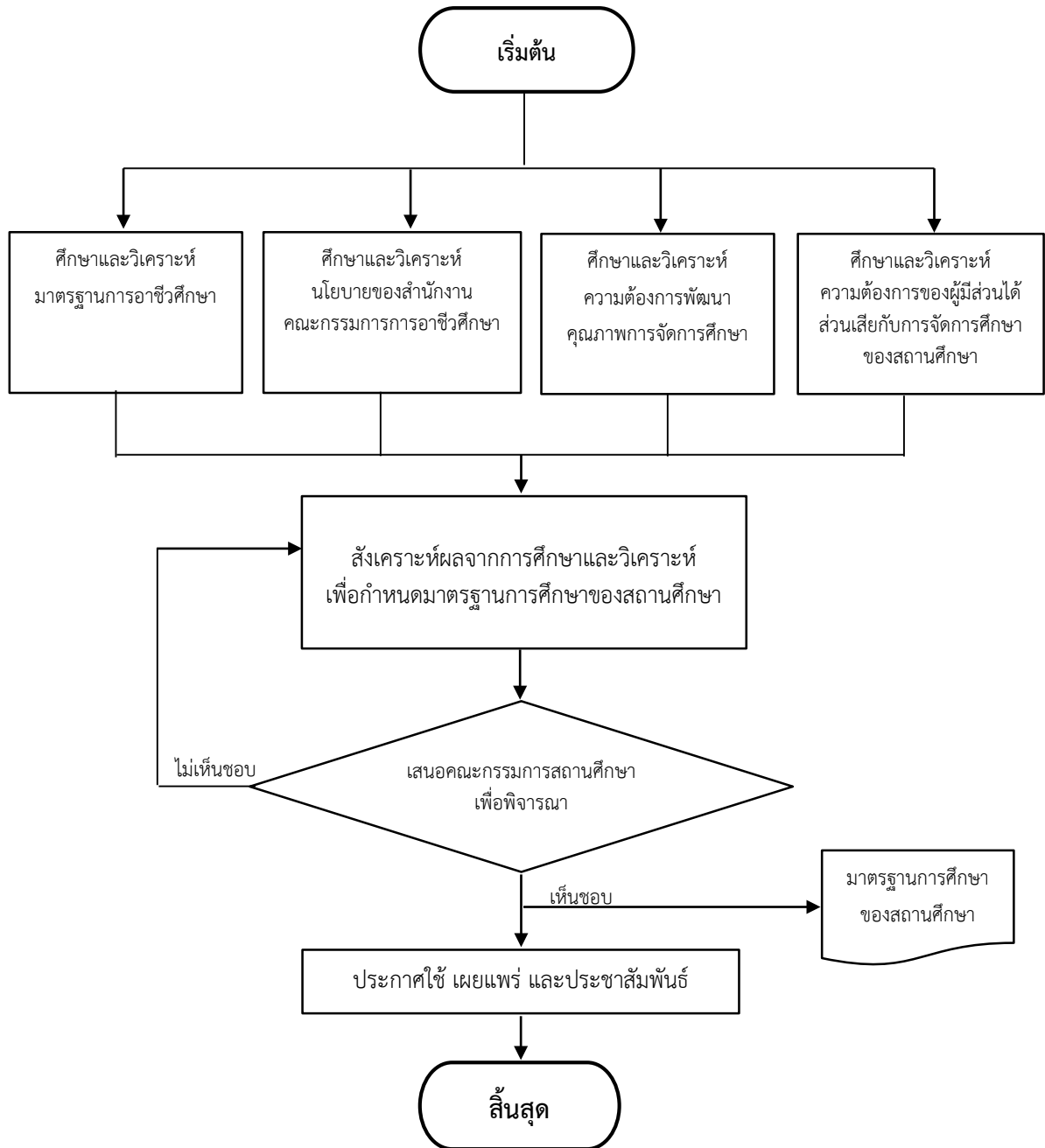
๓.๓.๒ กรอบแนวคิดในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้มาจากการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ มาตรฐานการอาชีวศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ความต้องการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ดังภาพที่ ๓.๒

ภาพที่ ๓.๒ แสดงกรอบแนวคิดในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๓.๓.๓ กระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ภาพที่ ๓.๓ แสดงกระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

กระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ มาตรฐานการอาชีวศึกษา นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาจากผลการประเมินและติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่ สถานประกอบการ หน่วยงาน องค์กรสถาบันการศึกษาที่รับผู้สำเร็จการศึกษาของสถานศึกษาเข้าทำงานหรือศึกษาต่อ ชุมชน ผู้ปกครอง ผู้เรียน ครู คณาจารย์ของสถานศึกษา เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๒ นำผลการศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์จากขั้นตอนที่ ๑ มากำหนดมาตรฐานและประเด็นการประเมิน เพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ ๓ นำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา ประกาศใช้ เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ครู คณาจารย์ และบุคลากรของสถานศึกษา รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง เพื่อนำสู่การปฏิบัติ

๓.๔ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

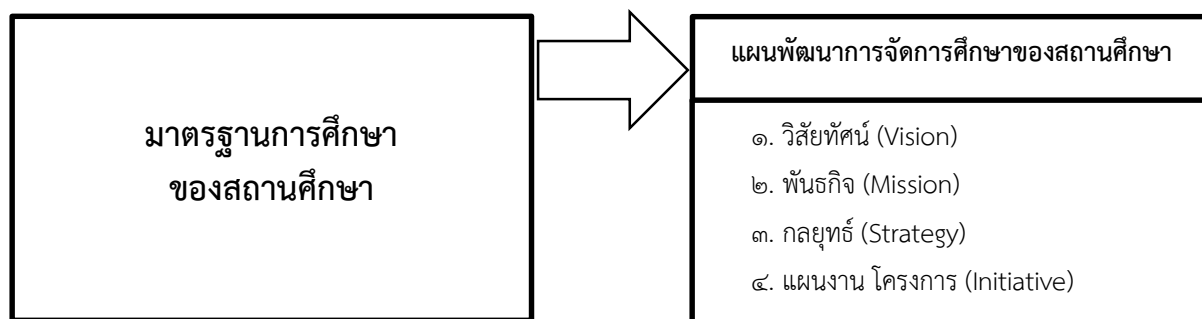
๓.๔.๑ ความสำคัญของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

การจัดการศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามเจตนารมณ์หรือเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ จำเป็นต้องมีกระบวนการบริหารจัดการที่ดี และปัจจัยที่สำคัญของกระบวนการบริหารจัดการที่ดี ได้แก่ การวางแผน ดังนั้น กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงระบุให้สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรมพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าประสงค์ที่สถานศึกษากำหนด แผนพัฒนาการจัดการศึกษามีความสำคัญต่อสถานศึกษา ดังนี้

๑. เป็นทิศทางและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
๒. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร ครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน สถานประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับรู้และเข้าใจในทิศทางและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๓.๔.๒ กรอบแนวคิดในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

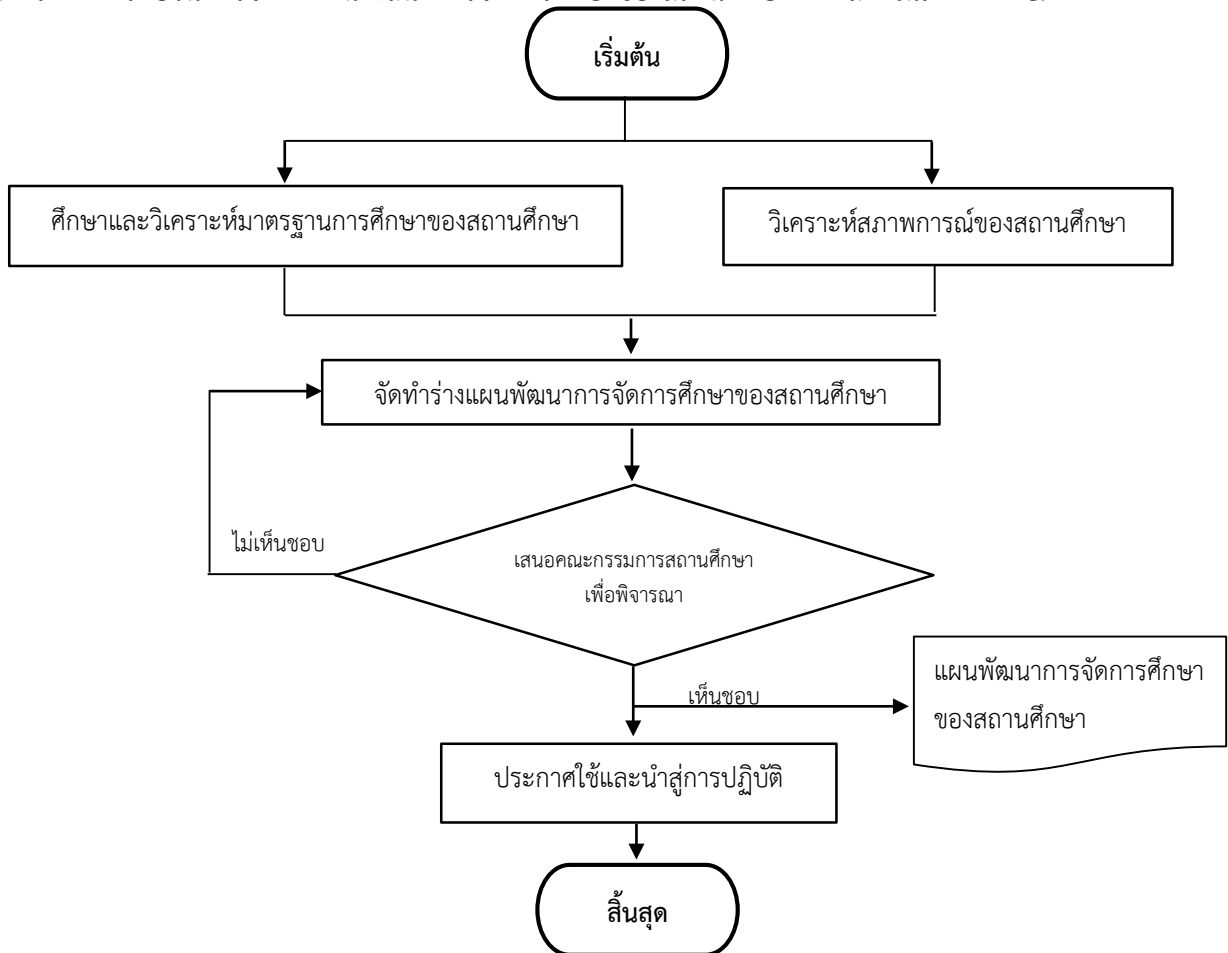
กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ระบุให้สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งแสดงความสัมพันธ์กันดังภาพที่ ๓.๔

ภาพที่ ๓.๔ แสดงกรอบแนวคิดในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๓.๔.๓ กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จะต้องจัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ บนพื้นฐานข้อมูลของสถานศึกษา ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ แผนงาน โครงการ แนวปฏิบัติที่ชัดเจนครอบคลุมทุกกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังแสดงในภาพที่ ๓.๕

ภาพที่ ๓.๕ แสดงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสรุปประเด็นความต้องการในการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละมาตรฐาน และวิเคราะห์สภาพการณ์ของสถานศึกษา ซึ่งนิยมใช้หลักการการวิเคราะห์สภาพการณ์ของสถานศึกษา (SWOT Analysis) เพื่อให้ทราบถึงสภาพการณ์ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ที่จะมีผลกระทบต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

ขั้นตอนที่ ๒ นำผลจากการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ ๑ มากำหนดทิศทางและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สำคัญ ประกอบด้วย

๑) วิสัยทัศน์ (Vision) เป็นความคาดหวังของสถานศึกษาที่ต้องการให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๒) พันธกิจ (Mission) เป็นภารกิจที่สถานศึกษาจะต้องทำเพื่อให้ความคาดหวังที่กำหนดไว้ประสบความสำเร็จ โดยในแต่ละพันธกิจจะกำหนดเป้าประสงค์ (Goals) รองรับเพื่อระบุผลจากการดำเนินงานตามพันธกิจนั้น

๓) กลยุทธ์ (Strategy) เป็นการกำหนดวิธีการดำเนินงานของแต่ละพันธกิจเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

๔) แผนงาน โครงการ (Initiative) เป็นการกำหนดรายละเอียดของการปฏิบัติงานที่จะต้องทำเพื่อให้พันธกิจและกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ประสบความสำเร็จ

ขั้นตอนที่ ๓ นำร่างแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษาหรือคณะกรรมการวิทยาลัยพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ขั้นตอนที่ ๔ สถานศึกษานำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาหรือคณะกรรมการวิทยาลัยประกาศใช้ เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้ครู คณาจารย์ และบุคลากรของสถานศึกษา รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง และนำสู่การปฏิบัติ

๓.๔.๔ องค์ประกอบของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

๑) ข้อมูลปัจจุบันของสถานศึกษา

- ๑.๑) แผนภูมิการบริหารสถานศึกษา
- ๑.๒) ข้อมูลด้านบุคลากร
- ๑.๓) ข้อมูลด้านผู้เรียน และผู้สำเร็จการศึกษา
- ๑.๔) ข้อมูลด้านหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอน
- ๑.๕) ข้อมูลด้านอาคารสถานที่
- ๑.๖) ข้อมูลด้านงบประมาณ

๒) มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๓) ทิศทางและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

- ๓.๑) วิสัยทัศน์
- ๓.๒) พันธกิจ
- ๓.๓) กลยุทธ์
- ๓.๔) แผนงาน โครงการ

๔) การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

- ๔.๑) การสร้างความเข้าใจกับบุคลากรของสถานศึกษา
- ๔.๒) การมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษา
- ๔.๓) การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

๕) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

๕.๑) การเตรียมการก่อนการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการวางแผนเตรียมความพร้อมในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ ในประเด็นต่าง ๆ เช่น การสร้างความตระหนักให้กับครู คณาจารย์ และบุคลากรของสถานศึกษา การสร้างความรับรู้ความเข้าใจให้กับกลุ่มผู้ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา การจัดทำปฏิทินการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา การจัดทำเครื่องมือประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นต้น

๕.๒) การดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามแผนหรือปฏิทินการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพที่กำหนดไว้ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่จัดเตรียมไว้

๕.๓) การสรุปผลการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการสรุปผลการประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและประเด็นการประเมิน ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาของแต่ละมาตรฐานและประเด็นการประเมิน เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

๓.๔.๕ แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นกระบวนการศึกษา วิเคราะห์ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และสภาพการณ์ของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อนำมา กำหนดทิศทางและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด โดยการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีสาระสำคัญ ดังนี้

- ๑) คำนำ
- ๒) คำชี้แจง
- ๓) สารบัญ
- ๔) ข้อมูลปัจจุบันของสถานศึกษา
- ๕) มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- ๖) ทิศทางและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- ๗) การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- ๘) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
- ๙) ภาคผนวก

๓.๕ การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๑) สร้างความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษา ในการนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ โดยการจัดประชุมชี้แจง หรืออบรมสัมมนาเพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์ และแนวทางการปฏิบัติงาน

๒) มอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรในสถานศึกษาดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๓) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาตามเป้าหมายของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๓.๖ การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

๓.๖.๑ หลักการและความสำคัญของการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นขั้นตอนหนึ่งของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นการประเมินตนเอง (Self - Evaluation) โดยบุคลากรภายในของสถานศึกษา ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม เพื่อตรวจสอบผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาจะเป็นภาพสะท้อนการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่จะเป็นแนวทางให้สถานศึกษานำไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

๓.๖.๒ วัตถุประสงค์ของการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

- ๑) เพื่อประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- ๒) เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองประจำปีของสถานศึกษา
- ๓) เพื่อนำผลการประเมินและตรวจสอบคุณภาพเป็นแนวทางในการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๓.๖.๓ ขั้นตอนการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ขั้นตอนการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การเตรียมการก่อนการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการวางแผนเตรียมความพร้อมในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ ในประเด็นต่าง ๆ เช่น การสร้างความตระหนักให้กับครู คณาจารย์ และบุคลากรของสถานศึกษา การสร้างความรับรู้ความเข้าใจให้กับกลุ่มผู้ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา การจัดทำปฏิทินการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา การจัดทำเครื่องมือประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๒ การดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามแผนหรือปฏิทินการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพที่กำหนดไว้ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่จัดเตรียมไว้

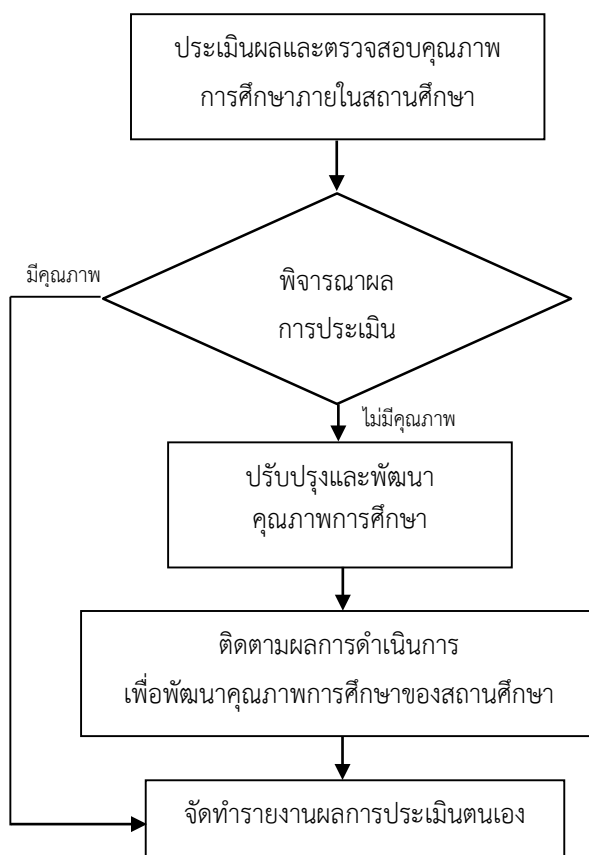
ขั้นตอนที่ ๓ การสรุปผลการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการสรุปผลการประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา จำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและประเด็นการประเมิน ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาของแต่ละมาตรฐานและประเด็นการประเมิน เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

๓.๗ การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

๓.๗.๑ ความสำคัญของการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้ระบุสาระสำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาไว้ว่า ให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา รวมทั้งติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

ผลจากการประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จะเป็นเสมือนภาพสะท้อนความสำเร็จในการดำเนินการของแต่ละมาตรฐานและประเด็นการประเมิน สถานศึกษาควรนำผลจากการประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นแนวทางในการดำเนินการปรับปรุงและคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยจัดให้มีการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งสามารถแสดงกระบวนการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ได้ดังภาพที่ ๓.๖

ภาพที่ ๓.๖ แสดงความสัมพันธ์ของการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษากับการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

๓.๗.๒ วัตถุประสงค์ของการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

๑) เพื่อสร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาได้ปรับปรุงและพัฒนาตามผลการประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

๒) เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๓.๗.๓ ขั้นตอนการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ สถานศึกษาจัดให้มีการติดตามผลการดำเนินการเพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ ๒ สถานศึกษาติดตามผลการดำเนินการตามแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่กำหนดไว้เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ ๓ สถานศึกษาติดตามผลการดำเนินการ สรุปผลการติดตามการดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

๓.๘ การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๓.๘.๑ ความสำคัญของรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๓ หมวด ๖ มาตรา ๔๘ กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และรับการประเมินคุณภาพภายนอก รวมทั้งกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดให้สถานศึกษาจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองพร้อมแผนพัฒนาการจัดการศึกษาให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปีการศึกษา รายงานผลการประเมินตนเองประจำปีเป็นภาพสะท้อนถึงคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา และใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในปีต่อไป

๓.๘.๒ วัตถุประสงค์ของรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR)

เพื่อรวบรวมผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

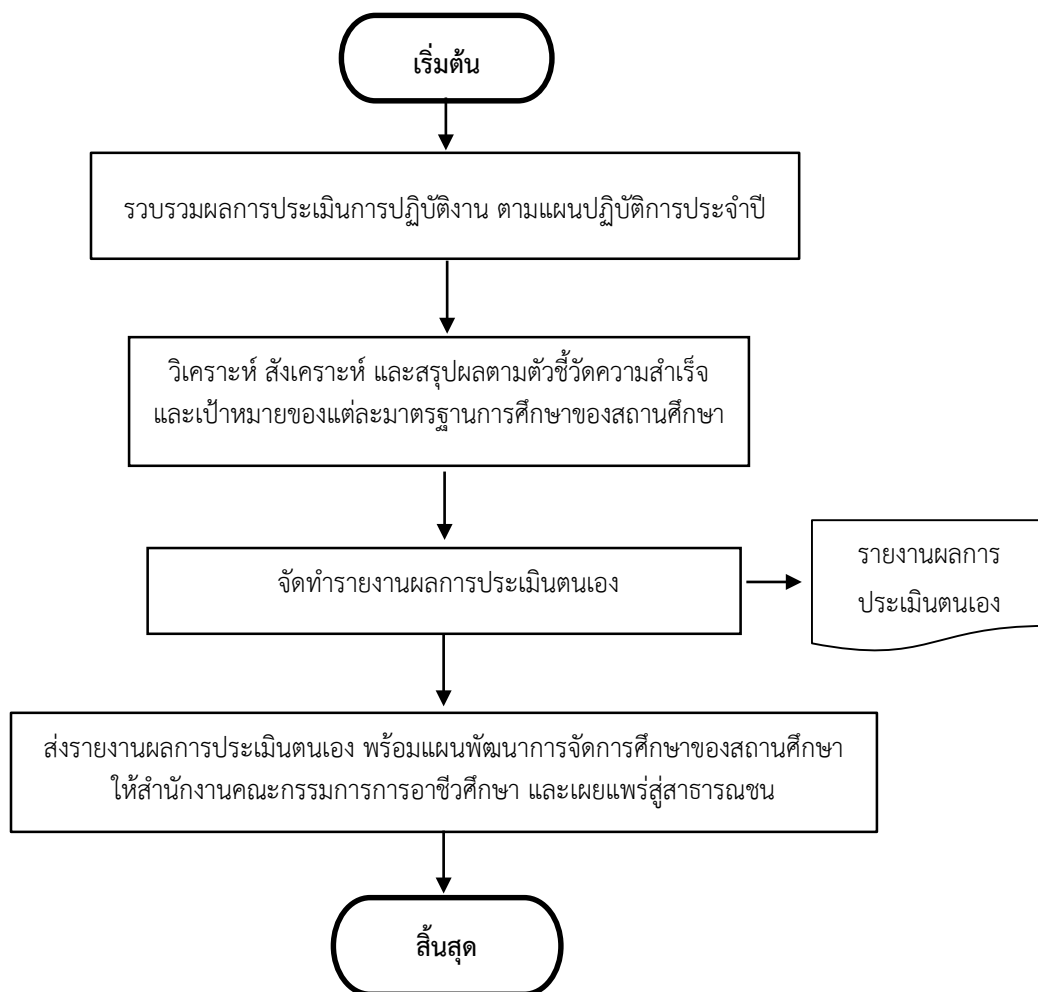
๑) เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดทิศทางและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๒) เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา ใช้เป็นข้อมูลในการให้คำปรึกษาช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษา เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๓) เพื่อให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอก

๓.๘.๓ กระบวนการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR)

กระบวนการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา เป็นการรวบรวมและสรุปผล ซึ่งเป็นขั้นตอนเนื่องจากการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อสะท้อนผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและประเด็นการประเมิน โดยมีกระบวนการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ดังภาพที่ ๓.๗

ภาพที่ ๓.๗ แสดงกระบวนการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

จากกระบวนการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา รายละเอียดในการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

๑) การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ตามมาตรฐานและประเด็นการประเมิน หมายถึง การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณจากผลการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามแผนปฏิบัติการประจำปีที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๒) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานและประเด็นการประเมิน หมายถึง การนำข้อมูลสารสนเทศทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณมาจำแนก เพื่อสรุปผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด

๓) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองตามรูปแบบที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด โดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย นำเสนอทั้งข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อสะท้อนผลการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วยผลสัมฤทธิ์ จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาตามมาตรฐานการศึกษาและประเด็นการประเมิน

๔) จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) พร้อมแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และเผยแพร่สู่สาธารณชน

๓.๘.๔ องค์ประกอบของรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR)

ควรมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑) บทสรุปสำหรับผู้บริหาร เป็นการสรุปผลการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

๒) ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา ประกอบด้วย

๒.๑) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา ได้แก่ ที่ตั้ง สภาพชุมชน เศรษฐกิจ สังคม

๒.๒) แผนภูมิการบริหารของสถานศึกษา

๒.๓) ข้อมูลของสถานศึกษา ได้แก่ ข้อมูลด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ด้านบุคลากรของสถานศึกษา ด้านหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง

๒.๔) ปรัชญา อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ของสถานศึกษา

๒.๕) วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

๒.๖) เกียรติประวัติของสถานศึกษา ได้แก่ รางวัลและผลงานของสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมในรอบปีการศึกษา

๒.๗) การนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

๓) มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๔) ผลการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการรายงานผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเรียงลำดับตามมาตรฐานและประเด็นการประเมิน ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

๔.๑) ผลสัมฤทธิ์ หมายถึง ความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งผลผลิต ผลลัพธ์ และผลสะท้อน

๔.๒) จุดเด่น หมายถึง แนวทาง วิธีการ หรือผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จหรือผลการปฏิบัติงานที่เป็นแบบอย่างที่ดีของสถานศึกษา

๔.๓) จุดที่ควรพัฒนา หมายถึง ประเด็นที่สถานศึกษาควรนำมากำหนดแนวทางหรือวิธีดำเนินการเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่กำหนด

๔.๔) ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา หมายถึง แนวทาง วิธีการหรือประเด็นที่สถานศึกษาควรดำเนินการในอนาคตเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

๕) ผลการปฏิบัติงานที่เป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) เป็นการนำเสนอผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานและประเด็นการประเมินที่มีความโดดเด่น สามารถเป็นแบบอย่างสำหรับสถานศึกษาอื่นนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี

๓.๘.๕ แนวทางการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR)

รายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ของสถานศึกษา เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณจากผลการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานและประเด็นการประเมิน เพื่อสรุปผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด โดยการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ของสถานศึกษา มีสาระสำคัญดังนี้

- ๑) คำชี้แจง
- ๒) คำนำ
- ๓) สารบัญ
- ๔) บทสรุปสำหรับผู้บริหาร
- ๕) ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา
- ๖) มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- ๗) ผลการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- ๘) ผลการปฏิบัติงานที่เป็นแบบอย่าง (Best Practice)
- ๙) ภาคผนวก